

59
NL

FACTS

Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk

ISSN 1681-2158

Terugdringen van de risico's van lawaai op het werk

Elke dag worden miljoenen werknemers in Europa blootgesteld aan lawaai op het werk en de daaraan verbonden risico's. Het agentschap heeft voor de Europese Week voor gezondheid en veiligheid 2005 een rapport opgesteld dat een overzicht biedt van de bestaande Europese richtlijnen en aanvullende normen die moeten waarborgen dat de uit geluidsoverlast voortvloeiende risico's voor werknemers worden aangepakt om de hoge kosten van ziekten en ongevallen als gevolg van blootstelling aan lawaai op sociaal-economisch gebied alsook op het gebied van human resources terug te dringen.

Europees beleid inzake lawaai op het werk

De „kaderrichtlijn” ⁽¹⁾ en andere werkplek-geïntegreerde richtlijnen, zoals die inzake lawaai ⁽²⁾, persoonlijke beschermingsmiddelen ⁽³⁾ en zwangere werknemers ⁽⁴⁾ bieden een basis voor het omgaan met alle risico's (niet alleen het risico van gehoorverlies ten gevolge van geluidshinder) van lawaai voor werknemers. De kaderrichtlijn geeft een algemene uiteenzetting van de preventieprincipes en de specifiekere richtlijnen gaan meer in op details, waarvan de lawaai-richtlijn uit 2003 de meest significante is.

De algemene preventieprincipes

- Vermijden van risico's
- Evalueren welke risico's niet kunnen worden vermeden
- Aanpakken van de risico's aan de bron
- Aanpassen van de werkzaamheden aan de individuele werknemer
- Rekening houden met de ontwikkeling van de techniek
- Vervangen van wat gevaarlijk is door dat wat niet gevaarlijk of minder gevaarlijk is
- Opzetten van een samenhangend allesomvattend preventiebeleid
- Voorrang geven aan maatregelen inzake collectieve bescherming boven maatregelen inzake individuele bescherming
- Geven van passende instructies aan de werknemers.

Werkgevers worden verzocht risico's aan de bron onder controle te houden, geluidsrisico's tot een minimum te beperken, rekening te houden met de technische vooruitgang en met de beschikbare preventiemaatregelen. Men moet niet blind vertrouwen op individuele gehoorbescherming zoals oordoppen wanneer er betere maatregelen

len voorhanden zijn om risico's weg te nemen of te controleren (bv. door de bron van lawaai aan te pakken).

In de lawaai-richtlijn uit 2003 worden factoren vastgesteld die men bij het onder controle houden van de risico's van geluidshinder en schadelijk geluid in aanmerking moet nemen:

- werkmethode die leiden tot minder blootstelling aan lawaai;
- keuze van arbeidsmiddelen die zo min mogelijk lawaai produceren;
- het ontwerp en de indeling van de werkplek en de arbeidsplaats;
- voorlichting, instructie en opleiding aan werknemers;
- technische maatregelen ter beperking van lawaai;
- onderhoudsprogramma's voor de arbeidsmiddelen, de werkplek en de systemen op de werkplek;
- beperking van het lawaai door een betere organisatie van de werkzaamheden;
- beperking van de duur en intensiteit van de blootstelling door passende werkschema's.

Casestudie: reductie schadelijk geluid pneumatische stootpers

Er werden zeer hoge geluidsemissies vastgesteld bij het vrijkomen van perslucht uit de aandrijveruitlaat van een pneumatische stootpers en op het moment waarop de metalen aandrijverstoter de metalen werktuigstoter met een klap raakt. Door het installeren van een demper en het laten stromen van de lucht door een poreuze polytheendop werd het lawaai van de perslucht via de uitlaat verminderd. Het impactlawaai werd verminderd door een 8 mm dik kussen van een urethaan-elastomeer te gebruiken tussen de metalen oppervlakken. Het resultaat was een totale vermindering van het geluidsniveau met 9 dB zonder significant effect op de algehele werkefficiëntie van de pers ⁽⁵⁾.

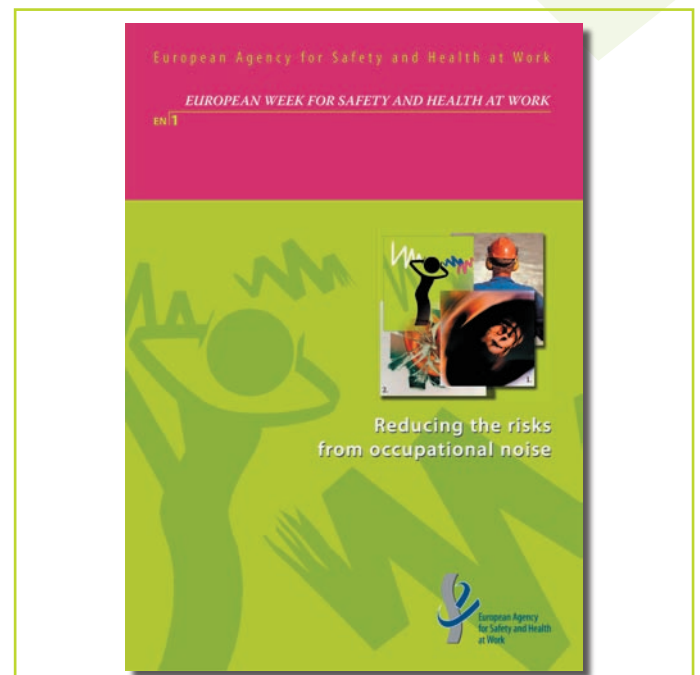
⁽¹⁾ Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk.

⁽²⁾ Richtlijn 2003/10/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 februari 2003 betreffende de minimumvoorschriften inzake gezondheid en veiligheid met betrekking tot de blootstelling van werknemers aan de risico's van fysische agentia (lawaai). Deze richtlijn vervangt de richtlijn inzake lawaai uit 1986.

⁽³⁾ Richtlijn 89/656/EEG van de Raad van 30 november 1989 betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor het gebruik op het werk van persoonlijke beschermingsmiddelen door de werknemers.

⁽⁴⁾ Richtlijn 92/85/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie.

⁽⁵⁾ Casestudie van HSE (Health and Safety Executive): Sound solutions (<http://www.hse.gov.uk/noise/soundsolutions/index.htm>).

Richtlijnen die aanpassingen van de werkplek vragen zijn niet de enige middelen waarmee de gezondheid van de werknemer beschermd wordt. De voorschriften vervat in de „machine-richtlijn“⁽⁶⁾ en in de „richtlijn voor materieel voor gebruik buitenshuis“⁽⁷⁾, op grond waarvan fabrikanten informatie moeten verstrekken over geluidsniveaus van de machines en in sommige gevallen de geluidsemissie moeten beperken, moeten ook een bijdrage leveren aan het verminderen van de risico's voor werknemers.

Deze richtlijnen maken ook duidelijk dat preventie door middel van ontwerp van vitaal belang is voor het aanpakken van lawaai op de werkplek. „De machine moet zodanig zijn ontworpen en gebouwd dat de gevaren als gevolg van de emissie van geluid via lucht tot een minimum worden teruggebracht, rekening houdend met de vooruitgang van de techniek en de beschikbaarheid van geluiddempende middelen, in het bijzonder bij de bron“⁽⁸⁾.

Normen spelen een sleutelrol bij de preventie van blootstelling aan lawaai op het werk. De lawaai-richtlijn uit 2003 verwijst naar de ISO-norm 1999:1990 voor de evaluatie van de blootstelling van werknemers. Veel normen die opgesteld zijn door de technische comités van het Europees Comité voor Normalisatie (CEN) bevatten bepalingen inzake lawaai ter ondersteuning van de essentiële veiligheids- en gezondheidsvereisten met betrekking tot lawaai in de „machine-richtlijn“.

Lawaai in de amusementssector

Voor het treffen van maatregelen om de „lawaai-richtlijn“ in de muziek- en amusementssector te kunnen invoeren, mogen de lidstaten gebruikmaken van een tweejarige overgangperiode om te voldoen aan de vereisten van deze richtlijn. De uitdaging bestaat erin dat het doel van de werkzaamheden in deze sectoren het creëren van geluid is en dat de klassieke concepten van geluidsbescherming niet van toepassing zijn. Het lijkt echter geen twijfel dat veel werknemers bij hun dagelijks werk worden blootgesteld aan enorme geluidsdrukniveaus die schade kunnen veroorzaken aan het gehoor.

Er is geen eenduidige oplossing voor het vermijden van tijdelijke hoge blootstelling aan geluid en het tegelijkertijd waarborgen van artistieke expressie. Alleen met een combinatie van verschillende maatregelen voor geluidsvermindering kan een praktische oplossing worden gevonden. Er worden een aantal casestudies met betrekking tot deze sector beschreven in het rapport van het agentschap, waaruit een verschillende aanpak voor het beschermen van het gehoor van de werknemers blijkt.

⁽⁶⁾ Richtlijn 98/37/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende machines.

⁽⁷⁾ Richtlijn 2000/14/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 mei 2000 inzake de harmonisatie van de wetgevingen der lidstaten betreffende de geluidsemissies in het milieu door materieel voor gebruik buitenshuis.

⁽⁸⁾ Fundamentele veiligheids- en gezondheidseisen „machine-richtlijn“, bijlage 1, onder 1.5.8.

Beperken van de risico's van geluidshinder op het werk

Het volledige rapport is in het Engels beschikbaar op de website van het agentschap (<http://osha.eu.int/publications/reports/>) van waar het gratis kan worden gedownload. De nationale wetgeving schrijft wellicht strengere normen voor. Ga dit na bij de desbetreffende uitvoeringsinstantie. Het kan zijn dat er andere relevante richtlijnen bestaan die niet in onderstaande korte opsomming vermeld worden.

Toepasselijke richtlijnen

- ☑ Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk;
- ☑ Richtlijn 89/656/EEG van de Raad van 30 november 1989 betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor het gebruik op het werk van persoonlijke beschermingsmiddelen door de werknemers;
- ☑ Richtlijn 89/686/EEG van de Raad van 21 december 1989 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende persoonlijke beschermingsmiddelen;
- ☑ Richtlijn 92/85/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie;
- ☑ Richtlijn 94/33/EG van de Raad van 22 juni 1994 betreffende de bescherming van jongeren op het werk;
- ☑ Richtlijn 98/37/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende machines;
- ☑ Richtlijn 2000/14/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 mei 2000 inzake de harmonisatie van de wetgevingen der lidstaten betreffende de geluidsemissies in het milieu door materieel voor gebruik buitenshuis;
- ☑ Richtlijn 2003/10/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 februari 2003 betreffende de minimumvoorschriften inzake gezondheid en veiligheid met betrekking tot de blootstelling van werknemers aan de risico's van fysische agentia (lawaai). Deze richtlijn vervangt Richtlijn 86/188/EEG van de Raad van 12 mei 1986 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan lawaai op het werk.

Nadere informatie

Deze factsheet maakt deel uit van de voorlichtingscampagne van de Europese Week voor veiligheid en gezondheid 2005. Aanvullende factsheets en extra informatie over lawaai zijn beschikbaar op <http://ew2005.osha.eu.int>. Informatie over EU-wetgeving inzake veiligheid en gezondheid kunt u vinden op <http://europa.eu.int/eur-lex/>.

Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83
E-mail: information@osha.eu.int

